IX kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **PODKOMISJI STAŁEJ DO SPRAW EKONOMIKI EDUKACJI I NAUKI (NR 3)**

z dnia 18 czerwca 2020 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży

– podkomisji stałej do spraw ekonomiki edukacji i nauki (nr 3)

18 czerwca 2020 r.

Podkomisja stała do spraw ekonomiki edukacji i nauki, obradująca pod przewodnictwem posła **Tomasza Zielińskiego (PiS)**, przewodniczącego podkomisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– omówienie sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r. (druk nr 396) wraz z analizą Najwyższej Izby Kontroli w zakresie działania Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży,

– przedstawienie przez posłów koreferentów propozycji wniosków do opinii Komisji w zakresie:

1) części budżetowej 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka (dochody i wydatki, wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych, dotacje podmiotowe i celowe, programy wieloletnie w układzie zadaniowym, środki europejskie na finansowanie projektów z zakresu szkolnictwa wyższego i nauki);
2) agencji wykonawczych: Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Narodowe Centrum Nauki;
3) państwowych osób prawnych: Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, Centrum Łukasiewicz;
4) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, poz. 71 i 81;
5) części budżetowej 67 – Polska Akademia Nauk (dochody i wydatki, dotacje podmiotowe i celowe);
6) części budżetowej 30 – Oświata i wychowanie (dochody i wydatki, wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych, dotacje podmiotowe, przedmiotowe i celowe, programy wieloletnie w układzie zadaniowym, środki europejskie na finansowanie projektów z zakresu oświaty i wychowania);
7) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, poz. 68 i 80;
8) części budżetowej 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego – w zakresie części oświatowej (wydatki);
9) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, poz. 10, 11, 26, 37 i 52;
10) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem w zakresie działów: 801 – Oświata i wychowanie (dochody i wydatki, wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych, dotacje celowe, zadania z zakresu

administracji rządowej i inne zadania zlecone jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami),
854 – Edukacyjna opieka wychowawcza (dochody i wydatki, dotacje celowe, zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami).

W posiedzeniu udział wzięli: **Maciej Kopeć** podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej wraz ze współpracownikami, **Grzegorz Wrochna** podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego wraz ze współpracownikami, **Zbigniew Błocki** dyrektor Narodowego Centrum Nauki, **Izabela Żmudka** zastępca dyrektora Narodowego Centrum Badań i Rozwoju wraz ze współpracownikami, **Paweł Rowiński** wiceprezes Polskiej Akademii Nauk wraz ze współpracownikami, **Grażyna Żebrowska** dyrektor Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, **Piotr Dardziński** prezes Centrum Łukasiewicz oraz **Marek Wójcik** pełnomocnik zarządu do spraw legislacyjnych Związku Miast Polskich.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Marcin Chorzewski**, **Daria Grochowska** i **Elżbieta Wojciechowska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Szanowni państwo, otwieram posiedzenie podkomisji stałej do spraw ekonomiki edukacji i nauki.

Witam wszystkich posłów oraz gości. W szczególności witam podsekretarza stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego pana Grzegorza Wrochnę wraz z pracownikami. Witam serdecznie podsekretarza stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej pana Macieja Kopcia oraz wszystkich pozostałych gości.

Szanowni państwo, informuję, że dzisiejsze posiedzenie zostało zwołane przez marszałek Sejmu na podstawie art. 198j ust. 2 regulaminu Sejmu i będzie prowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość.

W celu sprawdzenia łączności i kworum proszę państwa posłów o przygotowanie się do głosowania. Proszę o wciśnięcie dowolnego przycisku. Poczekamy chwilkę. Dziękuję. Proszę o wynik. Szanowni państwo, mamy kworum. Jest 10 osób. Przypominam, że wszystkich członków podkomisji jest 16.

Szanowni państwo, przekażę posłom oraz gościom łączącym się zdalnie komunikat. Przypomnę, że przed posiedzeniem otrzymali państwo instrukcję zgłaszania się do dyskusji i zabierania głosu w trakcie posiedzenia.

Porządek dzienny posiedzenia obejmuje omówienie sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r. (druk nr 396) wraz z analizą Najwyższej Izby Kontroli w zakresie działania Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży, a także przedstawienie przez posłów koreferentów propozycji wniosków do opinii Komisji w zakresie części budżetowej 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka, agencji wykonawczych Narodowego Centrum Badań i Rozwoju oraz Narodowego Centrum Nauki, państwowych osób prawnych Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej i Centrum Łukasiewicz, części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, poz. 71 i 81, części budżetowej 67 – Polska Akademia Nauk, części budżetowej 30 – Oświata i wychowanie, części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, poz. 68 i 80, części budżetowej 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie części oświatowej (wydatki), części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, poz. 10, 11, 26, 37 i 52, części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem w zakresie działów 801 – Oświata i wychowanie oraz 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza. Czy są uwagi do porządku dziennego? Nie słyszę. Stwierdzam, że porządek posiedzenia został przyjęty.

Szanowni państwo, zanim przejdziemy do omówienia poszczególnych punktów naszego porządku dziennego mam uwagę do państwa posłów i do państwa gości, którzy będą nam referować wykonanie budżetu za 2019 r. Jaki jest cel działania naszej podkomisji? Nasza podkomisja nie ma na celu omówienia całego budżetu, tylko jej celem jest tak naprawdę

dowiedzenie się, głównie przez posłów koreferentów oraz innych posłów, oczywiście, jeżeli jest taka potrzeba, szczegółów, które złożyli państwo w sprawozdaniach z wykonania budżetu, ewentualnie bazując też na tym, co przedstawiła NIK. Na posiedzeniu naszej podkomisji nie ma przedstawicieli NIK, ponieważ wiemy, że we wtorek odbędzie się posiedzenie Komisji, na którym wszystkie te budżety będą referować państwo ministrowie oraz szefowie poszczególnych agencji i agend wraz ze sprawozdaniami NIK.

Proponuję więc, aby nasza podkomisja, która zawsze będzie zajmować się planowanym i wykonanym budżetem, przede wszystkim skoncentrowała się na tym, żeby dopytać o szczegóły i zagadnienia, aby koreferat, który będzie przedstawiony – jak już wiemy – we wtorek na posiedzeniu Komisji, był jak najlepiej przygotowany, jak najbardziej merytoryczny. Taka jest moja propozycja. Dlatego też, szanowni państwo, proponuję też, aby poszczególne punkty referowali panowie ministrowie, a jak pytania będą dotyczyć budżetów ministerstw czy budżetów jednostek, to już w zależności od tego, jak panowie ministrowie zadecydują, kto ma odpowiadać i w zależności od pytań, to będziemy się porozumiewać. Dobrze. Czy mają państwo uwagi? Myślę, że to jest najbardziej sprawne działanie naszej podkomisji i taki był cel jej powołania.

Szanowni państwo, realizujemy teraz porządek dzienny. Według zawiadomienia to punkty od pierwszego do czwartego. Czyli przechodzimy do omówienia sprawozdania w zakresie części budżetowej 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka, agencji wykonawczych NCBiR oraz NCN, państwowych osób prawnych NAWA i Centrum Łukasiewicz, części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, poz. 71 i 81. Proszę o zabranie głosu podsekretarza stanu w MNiSW pana Grzegorza Wrochnę. Bardzo proszę, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Grzegorz Wrochna:

Dziękuję bardzo. Wysoka Komisjo, oszczędzając państwa czas, pozwolę sobie przedstawić sprawozdanie w skrócie. Informacje szczegółowe, oczywiście, mają państwo na piśmie. Stosownie do porządku obrad podkomisji wykonanie budżetu w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka prezentuję w ujęciu: dochody i wydatki budżetowe, w tym subwencje, dotacje podmiotowe i celowe oraz programy wieloletnie, a także agencje wykonawcze oraz państwowe osoby prawne.

Na wstępie chciałbym poinformować, że 2019 r. był pierwszym rokiem pełnego korzystania przez podmioty tworzące system nauki i szkolnictwa wyższego z nowych strumieni finansowych wyznaczonych przepisami ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Wcześniej te systemy funkcjonowały oddzielnie. Upoważnione podmioty działające w tych obszarach otrzymywały środki na działalność w ramach dwóch strumieni, tj. dotacji na utrzymanie potencjału badawczego związanego z działalnością statutową jednostki oraz dotacji na prowadzenie działalności dydaktycznej w zakresie kształcenia. W 2019 r. po raz pierwszy jednostki otrzymały środki przeznaczone na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego i badawczego w ramach jednej subwencji, która mogła być wydatkowana w sposób elastyczny. To bardzo istotne novum.

W części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka zaplanowano dochody budżetowe w wysokości 31 500 tys. zł, z tego 31 000 tys. zł w dziale – Szkolnictwo wyższe i nauka, 35 tys. zł w dziale – Administracja publiczna, 300 tys. zł w dziale – Obrona narodowa. Wykonanie dochodów było 3,5-krotnie wyższe, tj. 110 500 tys. zł. Po stronie wydatków budżetowych w ustawie budżetowej w części 28 zaplanowano w pięciu działach budżetowych łącznie prawie 22 500 000 tys. zł. W czasie trwania roku budżetowego plan wydatków zwiększono łącznie o 1 850 000 tys. zł. Czyli w sumie były to 24 300 000 tys. zł.

Plan wydatków zrealizowano w 99%. Z tej kwoty 99% to był udział w dziale 730 – Szkolnictwo wyższe i nauka, w tym wydatki bieżące wyniosły 19 700 000 tys. zł, wydatki majątkowe – 500 000 tys. zł, wydatki na realizację projektów unijnych – 3 500 000 tys. zł. Projekty unijne to realizacja programów operacyjnych Inteligentny Rozwój (POIR), Wiedza Edukacja Rozwój (POWER), Innowacyjna Gospodarka (POIG), Polska Cyfrowa (PC), Pomoc Techniczna (POPT).

Pozostałe wydatki w części 28 w kwocie prawie 300 000 tys. zł wykonano w czterech działach budżetowych, z tego 59 000 tys. zł w dziale – Administracja publiczna, 200 000 tys. zł w dziale – Obrona narodowa, 18 000 tys. zł w dziale – Ochrona zdrowia,

17 000 tys. zł w dziale – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego. Zrealizowano też programy wieloletnie na kwotę 51 000 tys. zł. Jeden program to „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy" – 10 500 tys. zł, drugim jest program „Uniwersytet Warszawski 2016–2025" – 35 000 tys. zł, a trzecim „Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu" – 5700 tys. zł.

Jeśli chodzi o Narodowe Centrum Nauki, może warto przypomnieć, że jest to instytucja, która wspiera działalność naukową w zakresie badań podstawowych podejmowanych w celu zdobycia nowej wiedzy. Przychodami centrum są dotacje otrzymywane z budżetu państwa na realizację zadań ustawowych oraz na pokrycie bieżących kosztów i dofinansowanie inwestycji związanych z zarządzaniem wykonywanymi zadaniami. Ponadto NCN może uzyskiwać przychody z innych źródeł, w tym środki przekazywane przez krajowe i zagraniczne podmioty finansujące programy badawcze. Całkowite koszty poniesione przez centrum w 2019 r. wyniosły 1 240 000 tys. zł.

Jeśli chodzi o Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, realizuje ono zadania z zakresu polityki naukowej, wspiera tworzenie nowoczesnych rozwiązań z zakresu technologii poprzez finansowanie projektów badawczo-rozwojowych, zwłaszcza ukierunkowanych na zacieśnianie współpracy sektorów nauki i gospodarki, oraz dąży do zintensyfikowania komercjalizacji efektów badań naukowych. Ponadto NCBiR pełni funkcję instytucji pośredniczącej. W perspektywie finansowej 2014–2020 centrum zajmuje się wdrażaniem trzech programów operacyjnych: POIR, POWER oraz POPC. Przychodami centrum są dotacje otrzymywane z budżetu państwa. Ponadto może ono uzyskiwać przychody z innych źródeł, w tym z budżetu Unii Europejskiej, ale także z komercjalizacji wyników prowadzonych badań. Całkowite koszty w roku 2019 wraz ze środkami europejskimi wyniosły łącznie 4 348 000 tys. zł.

Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej została utworzona w celu wsparcia wymiany akademickiej oraz współpracy międzynarodowej. Działalność NAWA ma wpływać na potencjał polskiej nauki oraz szkolnictwa wyższego. Przychodami agencji są głównie dotacje celowe na realizację jej zadań. Całkowite koszty poniesione w 2019 r. wraz ze środkami europejskimi wyniosły 65 000 tys. zł.

Sieć Badawcza Łukasiewicz to stosunkowo nowa instytucja. Sieć tworzą Centrum Łukasiewicz oraz instytuty działające w ramach tej sieci. Centrum Łukasiewicz jest państwową osobą prawną powołaną do planowania i koordynowania badań naukowych i prac rozwojowych prowadzonych przez instytuty sieci. Przychodami centrum w 2019 r. były głównie subwencje, dotacje celowe i dotacje przeznaczone na inwestycje. Całkowite koszty poniesione przez centrum w 2019 r. wyniosły łącznie 12 400 tys. zł. W 2019 r. Centrum Łukasiewicz w ramach subwencji otrzymanej od MNiSW finansowało zadania związane z bieżącą działalnością centrum, w tym wynagrodzenia osobowe pracowników. W zakresie dotacji celowej przeznaczonej na inwestycje dokonano głównie zakupów sprzętu komputerowego i oprogramowania, bo to było potrzebne w fazie uruchamiania centrum.

Wreszcie rezerwa celowa na zwiększenie wynagrodzeń pracowników uczelni to jest część 83 poz. 71. W ustawie budżetowej ujętej w tej części środki na zwiększenie wynagrodzeń pracowników uczelni zabezpieczono w wysokości 916 500 tys. zł. Środki te rozdysponowano w pełnej wysokości i przeznaczono na podwyższenie wynagrodzeń.

Jeśli chodzi o środki na zwiększenie nakładów w obszarze badań naukowych oraz w obszarze badań i rozwoju (B+R), w części 83 poz. 81 w ustawie budżetowej środki na zwiększenie tych nakładów zabezpieczono w wysokości 42 000 tys. zł. Rezerwa została rozdysponowana w wysokości 29 500 tys. zł dla Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku na utworzenie i obsługę Centrum Sztucznej Inteligencji w Medycynie oraz dla uczelni publicznych nadzorowanych przez ministra kultury i dziedzictwa narodowego na utrzymanie i rozwój potencjału badawczego. To kończy moje sprawozdanie w tej części. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze. Szanowni państwo, otrzymaliśmy maila od koreferenta pana posła Zbigniewa Girzyńskiego. Wiadomo, że każdy z posłów może zadać pyta-

nie, ewentualnie zgłosić propozycje wniosków do opinii Komisji. Pan poseł Zbigniew Girzyński przekazał nam, że będzie wnioskował o pozytywne zaopiniowanie wykonania budżetu na posiedzeniu Komisji we wtorek. Bardzo proszę państwa posłów o zgłoszenia, jeżeli są jakieś pytania. Rozumiem, że wszystko jest jasne w tym zakresie. Bardzo dziękuję panu ministrowi.

Przechodzimy do punktu piątego, czyli do omówienia sprawozdania w zakresie części budżetowej 67 – Polska Akademia Nauk. Również proszę o zabranie głosu pana ministra Grzegorza Wrochnę.

Podsekretarz stanu w MNiSW Grzegorz Wrochna:

Dziękuję bardzo. Wysoka Podkomisjo, stosownie do porządku obrad, wykonanie budżetu w części 67 – PAN prezentuję w ujęciu dochody i wydatki budżetowe.

W ustawie budżetowej na 2019 r. w części 67 – PAN nie planowano dochodów budżetowych. Faktycznie osiągnięte w ciągu roku dochody budżetowe wyniosły 10 tys. zł. Z tego największy udział stanowił zwrot z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Jeśli chodzi o wydatki, na wstępie chciałbym państwu przekazać, iż w ramach tej części budżetowej mówię tylko o wydatkach na działalność PAN, które są określone w ustawie budżetowej w dziale 730 – Szkolnictwo wyższe i nauka, bez wydatków na działalność instytutów PAN, których działalność jest finansowana z omawianej już wcześniej części 28. Łączne nakłady na instytuty naukowe PAN w ubiegłym roku wyniosły ponad 843 000 tys. zł.

Natomiast wydatki na działalność PAN w części 67 wyniosły 83 100 tys. zł. Stosownie do postanowień ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o PAN wymienione środki budżetowe zostały w ciągu roku przekazane PAN przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki w formie dotacji podmiotowej w wysokości 79 400 tys. zł, w formie dotacji celowej na inwestycje w kwocie 3500 tys. zł oraz w formie dotacji celowej przeznaczonej na wkład własny na realizację projektu w ramach programu operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ). W ramach dotacji akademia wydatkowała łącznie 82 700 tys. zł, co stanowi 99,5% przekazanych środków.

W ramach dotacji podmiotowej finansowana była działalność organów i korporacji uczonych PAN w kwocie 16 700 tys. zł oraz działalność pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych PAN w kwocie 36 200 tys. zł. Może warto wyjaśnić, że do tych jednostek zalicza się Bibliotekę Gdańską i Bibliotekę Kórnicką, Muzeum Ziemi, Polski Instytut Studiów Zaawansowanych (PIASt), Archiwum PAN w Warszawie oraz Archiwum Nauki PAN i Polskiej Akademii Umiejętności (PAU) w Krakowie, jak również zagraniczne stacje naukowe. Pozostała działalność zamyka się w kwocie 26 400 tys. zł. W ramach tej kwoty finansowano obsługę administracyjną akademii. Jeśli chodzi o dotację celową, w ramach współfinansowania krajowych programów finansowanych z udziałem środków europejskich wydano kwotę 150 tys. zł.

Wydatki majątkowe wynosiły 3500 tys. zł. Zaplanowane były w ramach dotacji celowych dla jednostek sektora finansów publicznych. Przyznane dotacje zostały wydatkowane w pełnej wysokości. W głównej mierze wykorzystano je na inwestycje w obiektach zabytkowych w Muzeum Ziemi w Warszawie i w Pałacu Staszica. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Dziękuję bardzo, panie ministrze. Bardzo proszę teraz państwa posłów o zabranie głosu. Wiem, że chce się z nami połączyć pani wiceprzewodnicząca Agnieszka Dziemianowicz-Bąk, aby przedstawić uwagi, pytania i ewentualne propozycje wniosków do opinii Komisji. Czy mamy połączenie? Dzień dobry, pani poseł.

Poseł Agnieszka Dziemianowicz-Bąk (Lewica):

Tak. Dzień dobry.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Słyszymy. Już widzimy panią. Tak więc bardzo proszę.

Poseł Agnieszka Dziemianowicz-Bąk (Lewica):

Już się też widzimy. Dobrze.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):
Bardzo proszę. Są jakieś kłopoty z połączeniem.

Poseł Agnieszka Dziemianowicz-Bąk (Lewica):
W 2019 r. w części 67 – PAN, a także w części…

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):
Mamy kłopoty z połączeniem. Pani poseł, może bez wizji spróbujmy, bo mamy zawieszony obraz i niczego nie słyszymy.

Poseł Agnieszka Dziemianowicz-Bąk (Lewica):
Dobrze. A teraz jest lepiej?

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):
Teraz słychać.

Poseł Agnieszka Dziemianowicz-Bąk (Lewica):
Jeszcze raz. Dzień dobry, panie przewodniczący. Panie ministrze, Wysoka Podkomisjo, szanowni goście, po zapoznaniu się ze sprawozdaniem z wykonania ustawy budżetowej w 2019 r. w części 67 – PAN, jak i po analizie opinii Biura Analiz Sejmowych oraz Najwyższej Izby Kontroli, w których zawarta była pozytywna ocena wykonania budżetu i planu finansowego PAN, jestem skłonna wnieść o pozytywne zaopiniowanie wykonania budżetu PAN za 2019 r. Oczywiście ostateczne stanowisko w tym przedmiocie przedstawię na posiedzeniu Komisji, które odbędzie się 23 czerwca.

Chciałabym jednocześnie skorzystać z okazji i zapytać pana ministra o to, jak kształtują się obecnie wynagrodzenia pracowników PAN oraz pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych podlegających wskazanemu podmiotowi? To pozwoli mi precyzyjniej przygotować opinię na temat wykonania budżetu w tej części. Bardzo serdecznie dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):
Dziękuję bardzo. Czy państwo posłowie mają jeszcze jakieś pytana do tej części budżetu? Jeżeli nie, to… Panie ministrze, czy pan odpowie, czy ktoś z PAN?

Podsekretarz stanu w MNiSW Grzegorz Wrochna:
Poprosiłbym o odpowiedź PAN.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):
Bardzo proszę.

Wiceprezes Polskiej Akademii Nauk Paweł Rowiński:
Słychać mnie już teraz? Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, szanowni państwo, jeśli chodzi o wynagrodzenia instytutów, to w instytutach PAN jest ono rzeczywiście niezwykle zróżnicowane. Wszystko zależy od tego, czy mówimy o instytutach humanistycznych, czy z zakresu nauk społecznych, czy też o instytutach z zakresu nauk ścisłych. Mam przed sobą dane odnośnie do wynagrodzeń, tylko proszę mi pozwolić, żebym odnalazł przeciętne wynagrodzenia w układzie od najniższych do najwyższych, bo wtedy będzie mi łatwiej.

Podsekretarz stanu w MNiSW Grzegorz Wrochna:
Może tylko wyjaśnię, że wynagrodzenia pracowników naukowych nie są płacone z części 67, tylko z części 28.

Wiceprezes PAN Paweł Rowiński:
Tak jest. Te wynagrodzenia w przypadku pracowników naukowych się wahają. Najniższe są rzędu średnio 3810 zł, a najwyższe 13 495 zł w instytucie, w którym te zarobki się kształtują najlepiej. To przeciętne miesięczne wynagrodzenie wynikające ze stosunku pracy, więc ten rozrzut jest od niecałych 4 tys. zł do 13,5 tys. zł. Jeśli chodzi o przeciętne wynagrodzenie ze stosunku pracy w przypadku pracowników, to najniższe wynagrodzenia również wynoszą około 3692 zł w skali miesiąca, a najwyższe wynagrodzenie to jest właśnie około 9 tys. zł z groszami. To tyle, jeśli chodzi o instytuty.

Jeśli chodzi o wynagrodzenia w jednostkach pomocniczych, to może poproszę pana kanclerza, który pewnie pamięta te dane.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Bardzo proszę.

Kanclerz PAN Tadeusz Latała:

Panie przewodniczący, szanowni państwo, oczywiście nie mam ze sobą tak precyzyjnych danych jak pan prezes. Mogę tylko podać dane z pamięci. W jednostkach organizacyjnych, czyli tych bez osobowości prawnej, to zróżnicowanie też jest dość znaczące. Powiedziałbym, że w stacjach zagranicznych PAN wynagrodzenia są na stosunkowo wysokim poziomie, ale to jest związane z tym, że pracownicy delegowani funkcjonują za granicą. Koszty utrzymania oczywiście są tam znacząco wyższe, stąd też i te wynagrodzenia są wyższe. Jeżeli chodzi o średnią, to powiedziałbym, że jest to pewnie bliskie najwyższym wynagrodzeniom w instytutach naukowych.

Natomiast w jednostkach krajowych bez osobowości prawnej jest bardzo duża grupa pracowników, która jest blisko poziomu wynagrodzeń minimalnych. Tak jest chociażby w takich jednostkach jak Biblioteka Gdańska, Biblioteka Kórnicka, Ogród Botaniczny – Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej w Powsinie, Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie czy Archiwum PAN w Warszawie. Oczywiście jako instytucja w ustawie budżetowej na 2020 r. otrzymaliśmy pewne zwiększenie środków, które właśnie miało posłużyć temu, ażeby te wynagrodzenia podnieść o około 6%, o ile dobrze pamiętam. Niemniej jednak do tej pory procesu podwyżki wynagrodzeń nie uruchomiliśmy z tego powodu, że mieliśmy pismo dysponenta środków, czyli ministra nauki i szkolnictwa wyższego, sygnalizujące możliwość zmiany ustawy budżetowej na 2020 r., więc ciągle jeszcze jakby funkcjonujemy w ramach dużej liczby takich pracowników. Powiedziałbym, że na poziomie może nawet 30%. Akademia jako kancelaria i te wszystkie jednostki bez osobowości prawnej to jest łącznie około 800 osób na poziomie płac minimalnych.

Jeżeli takie dane szczegółowe są potrzebne, to na kolejne spotkanie, na posiedzenie Komisji, oczywiście przygotujemy już pełne zestawienie.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Bardzo dziękuję panu kanclerzowi. Czy pani poseł jeszcze chce o coś dopytać po tej odpowiedzi? Rozumiem, że nie.

Zawsze się zastanawiam, dlaczego budżet PAN jest tak podzielony na dwie części, ale rozumiem, że tak ma być, panie ministrze. Rzeczywiście instytuty są gdzieś poza tym budżetem, jakby nie tworzyły całości pod względem budżetowym, a w rzeczywistości to jest jedność, prawda?

Podsekretarz stanu w MNiSW Grzegorz Wrochna:

Ważniejsza jest chyba jedność systemu nauki, że pracownicy naukowi PAN są finansowani z tej samej części budżetu co pracownicy naukowi uczelni i instytutów badawczych. Po prostu badania naukowe finansowane są z części 28, a z części 67 jest finansowane funkcjonowanie PAN jako korporacji uczonych i jej jednostek pomocniczych, które nie prowadzą działalności naukowej.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Odpowiem też panu kanclerzowi. Jeżeli chodzi o dodatkowe dane, oczywiście, jeśli taka tematyka będzie poruszana na posiedzeniu podkomisji do spraw ekonomiki, która ma szczegółowe zadania dotyczące analizy budżetów i ewentualnie szeroko rozumianej ekonomiki, to wtedy poprosimy pana prezesa i pana kanclerza o to, żeby te dane przedstawić. W tym roku mamy już zatwierdzony plan i tematykę posiedzeń. Tam tego nie ma, ale jeżeli państwo posłowie będą widzieli potrzebę, aby tę tematykę w następnym roku poruszyć, to ją oczywiście włączymy do planu. Chętnie też posłuchamy, jak rosną – mamy nadzieję – wynagrodzenia, w szczególności te najniższe, bo rzeczywiście to brzmi bardzo źle. Słyszymy o 6-procentowych podwyżkach, że one będą po prostu realizowane nie tylko w waszej instytucji, ale też i w innych.

Kanclerz PAN Tadeusz Latała:

Panie przewodniczący, oczywiście, jak tylko ze strony ministra nauki i szkolnictwa wyższego jako dysponenta środków dostalibyśmy taki pozytywny sygnał o możliwości uruchomienia tych środków, które są przewidziane w ustawie na 2020 r., to jesteśmy kompletnie przygotowani do przeprowadzenia tej regulacji od strony organizacyjnej, ale czekamy na sygnał.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Mam nadzieję, że on szybko będzie. Bardzo dziękuję panu ministrowi. Bardzo państwu dziękuję. W zakresie szkolnictwa wyższego i nauki omówiliśmy część budżetową. Oczywiście, jeżeli państwo chcą zostać, to bardzo chętnie. Jeżeli inne obowiązki państwa wzywają, to bardzo państwu dziękuję i do zobaczenia.

Szanowni państwo, przechodzimy teraz do punktów szóstego i siódmego. To omówienie sprawozdania w zakresie części budżetowej 30 – Oświata i wychowanie oraz części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, poz. 68 i 80. Proszę o zabranie głosu pana ministra Macieja Kopcia, podsekretarza stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Maciej Kopeć:

Panie przewodniczący, Wysoka Podkomisjo, jeżeli chodzi o plan dochodów w części 30 – Oświata i wychowanie, w ustawie budżetowej na 2019 r. określony on został w wysokości 5879 tys. zł. Dochody zrealizowano w kwocie 8244 tys. zł, tj. 140% planu. Uzyskane dochody pochodziły m.in. z opłat egzaminacyjnych, wpływów z różnych opłat za certyfikację w ramach Zintegrowanego Systemu Klasyfikacji (ZSK), wpływów z kar, umów i odszkodowań.

Jeżeli chodzi o wydatki państwa w części 30 – Oświata i wychowanie, w ustawie budżetowej na 2019 r. wydatki w tej części zaplanowano w kwocie 456 298 tys. zł. Plan po zmianach z uwzględnieniem zwiększeń z rezerw celowych wyniósł 548 866 tys. zł i został zrealizowany w 93%.

Najwyższe wydatki zostały poniesione w dziale 801 – Oświata i wychowanie. Plan wydatków po zmianach wyniósł 487 146 tys. zł i został wykonany w kwocie 451 965 tys. zł. Ponadto wydatki realizowano w dziale 150 – Przetwórstwo przemysłowe, w dziale 750 – Administracja publiczna, w dziale 752 – Obrona narodowa, w dziale 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa i w dziale 851 – Ochrona zdrowia. W dziale 853 – Pozostałe zadania polityki społecznej wydatki przeznaczono na organizację kursu języka polskiego i kursu adaptacyjnego dla repatriantów i członków ich najbliższych rodzin. W dziale 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza wydatki dotyczyły wsparcia działań skierowanych do dzieci i młodzieży w obszarze wolontariatu, promowania współpracy między szkołami, realizacji wypoczynku i wypłaty stypendiów ministra właściwego do spraw oświaty. W dziale 921 kwota 9000 tys. zł była przeznaczona na dotację przedmiotową z budżetu państwa dla instytucji kultury, czyli Centrum Nauki Kopernik.

Jeszcze wydatki budżetu państwa ze środków europejskich w części 30 – Oświata i wychowanie. Plan wydatków po zmianach wyniósł 154 693 tys. zł. Był zrealizowany w kwocie 141 151 tys. zł, czyli w 98% planu. Środki te były przeznaczone na wydatki w ramach POWER.

W 2019 r. w ramach budżetu zadaniowego w części 30 – Oświata i wychowanie realizowano wydatki w zakresie siedmiu funkcji państwa. Zadaniem priorytetowym realizowanym przez MEN było zadanie 3.1 w ramach funkcji trzeciej, na które przeznaczono 640 078 tys. zł. Programy wieloletnie. W 2019 r. MEN zaangażowane było w realizację czterech programów wieloletnich, czyli „Programu integracji społeczności romskiej w Polsce na lata 2014–2020", na który wydatkowano 488 tys. zł, „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa", na który wydatkowano 14 406 tys. zł, „Niepodległa" na lata 2017–2022, na który wydatkowano 1095 tys. zł oraz „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019–2023, na który wydatkowano 39 911 tys. zł. To tyle, jeżeli chodzi o część 30.

Rezerwy celowe też, tak? Czyli część 83 – Rezerwy celowe, poz. 68 i 80.

W ramach rezerwy celowej w poz. 68 „Przygotowanie i przeprowadzenie egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie" na 2019 r. zaplanowano środki w wysokości 4361 tys. zł. Te środki były przeznaczone na uzupełnienie wydatków dotyczących zadań

związanych z przeprowadzeniem egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie, które wynikały z przeprowadzonej, czy prowadzonej od 2017 r., reformy kształcenia zawodowego. Ostatecznie te wydatki zostały sfinansowane w całości z części 30 i nie było konieczności uruchamiania ich z niniejszej rezerwy.

W ramach rezerwy celowej w poz. 80 „Podwyższenie wynagrodzeń nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach prowadzonych przez organy administracji rządowej" w ustawie na 2019 r. zaplanowano środki w wysokości 49 954 tys. zł. Wydatki zrealizowano w kwocie 47 594 tys. zł. Środki te były przeznaczone na podwyższenie od 1 stycznia wynagrodzeń nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych przez organy administracji rządowej, jak i sfinansowanie podwyżki od 1 kwietnia dla zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez ministra sprawiedliwości.

Część 83 – Rezerwy celowe, poz. 10, 11, 26, 37 i 52. W ustawie budżetowej na 2019 r. na sfinansowanie lub dofinansowanie zadań oświatowych w tych rezerwach zaplanowano środki w łącznej wysokości 2 231 637 tys. zł. Planowane wydatki zrealizowano w 94% planu. Powyższą kwotę wydatków przeznaczono na finansowanie zadań w ramach rezerwy celowej w poz. 10 „Środki na awans zawodowy nauczycieli". Plan wydatków, który był zaplanowany w wysokości 24 137 tys. zł, został zrealizowany w 88%, natomiast po zmianach wyniósł 100%. To są oczywiście skutki awansu prowadzonego w szkołach i placówkach prowadzonych przez organy administracji państwowej.

W rezerwie celowej w poz. 11 „Stypendia Prezesa Rady Ministrów dla uczniów szczególnie uzdolnionych" w ustawie na 2019 r. zaplanowano wydatki w wysokości 11 500 tys. zł. Wydatki te zrealizowano, jeżeli chodzi o stypendia, w 89% planu. Były one przeznaczone na wypłatę stypendiów prezesa Rady Ministrów.

Jeśli chodzi o rezerwę celową w poz. 26 „Środki na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, zapewnienie uczniom objętym obowiązkiem szkolnym dostępu do bezpłatnych podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych oraz realizację programu rządowego «Aktywna tablica»", to środki były zaplanowane w wysokości 751 000 tys. zł. Plan wydatków został zrealizowany w 86% z ustawy budżetowej. Po zmianach wyniósł 99,9%. Te środki były przeznaczone na: zadania związane z wyposażeniem szkół w podręczniki i materiały edukacyjne – w kwocie 283 901 tys. zł, dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej w formie zasiłków i stypendiów szkolnych – w wysokości 278 536 tys. zł, dofinansowanie zakupu podręczników dla uczniów w ramach rządowego programu „Wyprawka szkolna" – w kwocie 12 295 tys. zł, rządowy program rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych „Aktywna tablica" na lata 2017–2019 – w wysokości 37 214 tys. zł, udzielanie pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne – w kwocie 320 tys. zł.

Kolejna kwestia to rezerwa celowa w poz. 37 „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa". W ustawie budżetowej na 2019 r. zaplanowano wydatki w wysokości 30 000 tys. zł, które zrealizowano w kwocie 14 841 tys. zł. Środki te były przeznaczone na realizację priorytetu trzeciego określonego w programie wieloletnim pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa", czyli na wspieranie organów prowadzących szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne dla dzieci i młodzieży, jak i promowanie rozwoju czytelnictwa.

W rezerwie celowej w poz. 52 „Zwiększenie dostępności wychowania przedszkolnego" w ustawie budżetowej na 2019 r. zaplanowano środki w wysokości 1 415 000 tys. zł. Wydatki zrealizowano w kwocie 1 412 500 tys. zł, czyli 98% planu. Jeżeli chodzi o budżety wojewodów, czyli część 85, dochody budżetu państwa w tej części w 2019 r. w dziale 801 – Oświata i wychowanie zrealizowano w kwocie 2278 tys. zł, czyli 250% planu.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Panie ministrze, przepraszam bardzo, bo teraz pan już przeszedł do następnych części, a nasi koreferenci może chcieliby zadać pytania, więc na razie zatrzymajmy się na części budżetowej 30 i części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, poz. 68 i 80. Jeżeli teraz pojawią się pytania, to o odpowiedzi będę bardzo prosił pana ministra lub państwa dyrektorów.

Bardzo proszę o zabranie głosu koreferenta – pana posła Sławomira Skwarka. Proszę o uwagi, pytania, ewentualne propozycje wniosków do opinii Komisji.

Poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Nie mam wątpliwości co do części 30, natomiast chciałbym dopytać o dwie rezerwy celowe. Rozumiem, że rezerwa z poz. 68 nie została wykorzystana zgodnie z określoną nazwą i jej przeznaczeniem, ale została uruchomiona, tak? To jest pierwsze moje pytanie. Czyli z jednej strony wystarczyło środków na przygotowanie i przeprowadzenie egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe.

Drugie moje pytanie to pytanie, które zmierza do tego, żebyśmy sobie powiedzieli właśnie na posiedzeniu podkomisji, jakież to są jednostki i placówki oświatowe podlegające ministerstwu, prowadzone przez organy administracji rządowej? O jakich to jednostkach mówimy?

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Dobrze. Szanowni państwo, jeżeli mają państwo... Proszę, pani poseł Krystyna Szumilas.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Panie przewodniczący, Wysoka Podkomisjo, mam pytania dotyczące części 30, bo jednak NIK zgłaszała swoje uwagi. Chciałabym, żeby pan minister to wyjaśnił, bo od tego też będzie zależała później na posiedzeniu Komisji moja opinia dotycząca realizacji budżetu w tej części.

Po pierwsze, jaka była przyczyna odwołania części międzynarodowego projektu? Chodzi o międzynarodowe badanie kompetencji nauczycieli. Polska zrezygnowała z tego i mamy to w sprawozdaniu z wykonania budżetu. Po drugie, dlaczego nie wykorzystano wszystkich środków na nagrody dla nauczycieli za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze? NIK też miała uwagi co do sposobu przyznawania nagród przez ministra edukacji narodowej. Chodzi o brak kryteriów i komisję, która właściwie nie działała jako komisja, tylko pisała „tak" lub „nie". Trzech nauczycieli dostało nagrody bez wyróżniającej oceny pracy. Jednak tym, co mnie niepokoi, są prawie 3000 tys. zł, które zostały zgłoszone do blokady, czyli minister jakby sam zrezygnował z dania nagród nauczycielom w wysokości 3000 tys. zł. Następne pytanie dotyczy dotacji przyznawanych przez ministerstwo. Te dotacje to była początkowo kwota 124 500 tys. zł. Zmniejszono ją do 107 600 tys. zł. Jaka była w ogóle przyczyna zmniejszenia tych dotacji?

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na nierzetelne udzielanie informacji przez MEN. Chodzi o projekt czy ogłoszenie, które zostało opublikowane na zlecenie MEN w prasie i mediach. To list do rodziców i opiekunów oraz spot „Jesteśmy z wami". NIK zwraca uwagę, że pomimo tego, że instytucje występowały do MEN o informację w trybie uzyskania informacji publicznej, minister nie udzielał informacji publicznej bądź przekazywał niepełną informację dotyczącą kosztów spotu, zasłaniając się tajemnicą przedsiębiorcy, mimo iż cena usługi nie może stanowić tajemnicy przedsiębiorcy. Minister udzielał również informacji w sposób wprowadzający w błąd co do wartości zakupionych usług, co było działaniem nierzetelnym.

Prosiłabym, żeby przed posiedzeniem Komisji MEN przygotowało dla posłów informację, ile to kosztowało i żeby ta informacja była rzetelna, bo ani w sprawozdaniu NIK, ani w sprawozdaniu MEN nie ma szczegółów dotyczących tych publikacji. Warto byłoby, żebyśmy jako posłowie poznali rzetelną informację na ten temat, dyskutując o sprawozdaniu z wykonania budżetu.

Jeszcze był „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa", bo o tej rezerwie też rozmawialiśmy. Bardzo niepokoi mnie sprawozdanie ministra edukacji narodowej z realizacji właśnie tej dotacji celowej, ponieważ również tam minister wystąpił o blokadę 2500 tys. zł, czyli rezerwa celowa nie została w całości wykonana. Minister sam zrezygnował z możliwości przekazania tych środków szkołom i placówkom oświatowym, żeby mogły zakupić książki. Jaka była przyczyna takiej decyzji?

Mówiliśmy o wszystkich rezerwach czy tylko o tej? Rezerwa z poz. 80 dotyczyła... Przepraszam, bo się zgubiłam. W tej rezerwie też nastąpiła blokada środków – na kwotę prawie 2400 tys. zł, czyli nie wykorzystano tych środków na podwyżki dla nauczycieli w administracji rządowej. W innym miejscu doczytałam, że jakby z innej puli środków

przesunięto pieniądze na realizację tych podwyżek. Widzę więc wielką niekonsekwencję ministra edukacji narodowej. Prosiłabym o wyjaśnienie, dlaczego tak się dzieje. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę o zabranie głosu panią poseł Katarzynę Kretkowską.

Poseł Katarzyna Kretkowska (Lewica):

Chciałam zapytać o podwyżki dla nauczycieli, ale w placówkach samorządowych. Jeszcze nie mówimy o części oświatowej subwencji ogólnej, czy mówimy już w tej chwili? Jeszcze nie. To w tamtej części zapytam, tak?

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Proszę, pani poseł.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Panie przewodniczący, przeoczyłam coś, jeżeli chodzi właśnie o przyznawanie dotacji, bo NIK zwraca też uwagę na brak ogłoszenia o dotacjach przyznanych w 2019 r. Mam pytanie do ministerstwa. Czy to ogłoszenie już zostało zamieszczone? Jeżeli nie, to jest też prośba, żeby przed posiedzeniem Komisji, czyli przed wtorkiem, MEN przygotowało dla posłów z Komisji taką informację o dotacjach przyznanych w 2019 r. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Dziękuję bardzo. Czy jeszcze są jakieś pytania? Jeżeli nie, to bardzo proszę pana ministra czy ewentualnie państwa dyrektorów o zabranie głosu.

Podsekretarz stanu w MEN Maciej Kopeć:

Panie przewodniczący, Wysoka Podkomisjo, jeżeli chodzi o „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa", to oczywiście kwestia tych środków wynika też z tego, jakie zapotrzebowanie przedstawiają samorządy. W tym roku prowadziliśmy dość dokładną weryfikację wniosków, które były. Chodzi o zapotrzebowanie, które ostatecznie wynikało tak naprawdę z decyzji samorządów, a nie decyzji ministra edukacji narodowej; żeby faktycznie odpowiedzieć na realne potrzeby, a tam, gdzie tego się nie da zaspokoić, po prostu podjąć inne decyzje. Stąd trudno mówić o wydatkowaniu czy niewydatkowaniu tych środków z powodu decyzji ministra. Była to więc kwestia tego, na ile faktycznie udało się te środki wydać i na ile samorządy były tym zainteresowane.

Co do kwestii informacyjnej, o której była mowa, to trzeba też spojrzeć na jej kontekst, a ten wówczas był taki, że odbywały się strajki. Zdaniem ministra takie wsparcie było potrzebne uczniom i ich rodzicom. Oczywiście jeśli chodzi o to, co mówi pani poseł Szumilas, czyli dokładne rozliczenie tych środków, przedstawimy je na posiedzeniu Komisji, zgodnie z tym postulatem, który został złożony.

Jeżeli chodzi o kwestię innych środków, o których mówiłem, to jest tak, jak powiedziałem. Przy reformie szkolnictwa zawodowego, która była prowadzona od 2017 r., w przypadku egzaminów te obawy dotyczyły ewentualnego zabezpieczenia środków, gdyby faktycznie okazało się, że przy różnej liczbie uczniów, oddziałów i zawodów można było te egzaminy przez centralną komisję przeprowadzić, a więc stąd taka decyzja. Natomiast okazało się, że z oszczędności w ramach tej rezerwy można po prostu spokojnie przeprowadzić egzaminy. Nie było potrzeby uruchamiania rezerwy.

Jeżeli chodzi o międzynarodowy program badania kompetencji nauczycieli ITEL, to problem polegał na tym, że część krajów po prostu nie chciała tego badania przeprowadzić i stąd nastąpiła rezygnacja z badania. Oczywiście te badania są ważne i pani poseł ma rację. Kwestia sytuacji nauczycieli i bardzo szerokiego kontekstu, również kontekstu międzynarodowego, są dla nas ważne. Natomiast nie udało się tego badania po prostu przeprowadzić. Prowadziliśmy też taki niewielki pilotaż, który miał ITEL zastąpić, ale trudno oczywiście nazwać to badaniem o takim zasięgu czy działaniu, które faktycznie odpowiadałoby znaczeniu tych badań.

Są jeszcze inne kwestie, które się pojawiły. W kwestii szkół prowadzonych przez innych ministrów i wydatków na nie, może też nie do końca precyzyjnie to powiedziałem, bo dotyczyło to i podwyżek w 2019 r., i skutków przechodzących z 2018 r., stąd takie kwoty. W przypadku awansów możemy to planować przy założeniu, że mamy odpowied-

nią liczbę nauczycieli stażystów, kontraktowych czy mianowanych, i zabezpieczeniu środków, patrząc na to, kiedy kończą się poszczególne staże, które mają określoną długość. Natomiast trudno jakby przewidzieć też to, ilu nauczycieli faktycznie do egzaminu przystąpi, stąd te środki są zaplanowane, ale nie znaczy to, że zawsze są wydatkowane.

W przypadku innych działań dotyczy to także stypendiów prezesa Rady Ministrów, które są przyznawane dla najlepszego ucznia w danej szkole, natomiast też jest to jakby warunkowane, niezależnie od tego, jaka to jest szkoła ponadgimnazjalna. To zależy więc od tego, na ile te wnioski zostały złożone, co też oczywiście już nie do końca jest zależne od ministra edukacji narodowej, czyli stąd te różnice mogą się pojawić.

W przypadku nagród dla nauczycieli widać to jeszcze wyraźniej. Planowane są określone środki, natomiast one też są wydatkowane zależnie od wniosków i od tego, na ile spełniają kryteria opisane w rozporządzeniu o nagrodach, czyli stąd też fakt, że te środki nie zostały wydatkowane. Gdyby tych wniosków oczywiście wpłynęło do ministra więcej, to można byłoby rozdysponować więcej nagród czy też patrzeć na to pod kątem tego, na ile i jakiej wysokości możemy te środki rozdysponować. Tak jak powiedziałem, sytuacja zwykle w tych wszystkich przypadkach po prostu powtarza się co roku, a więc planowanie określonych środków zależy od tego, jaką dysponujemy liczbą nauczycieli, natomiast niewykorzystanie jest już kwestią samych wniosków.

Było jeszcze pytanie dotyczące dotacji, a więc programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem". Tutaj też sytuacja była podobna. To znaczy, że mniejsza niż przewidywano liczba samorządów powiatowych zgłosiła udział w programie, czyli stąd też te niewykorzystane środki. Oczywiście one zostały przekazane do blokady, natomiast wynikało to po prostu z tego, że liczba chętnych do udziału w tym programie była mniejsza. To tyle.

Natomiast nie do końca zrozumiałem jedno pytanie. O jakie jednostki chodzi?

Poseł Sławomir Skwarek (PiS):

MEN w zakresie...

Podsekretarz stanu w MEN Maciej Kopeć:

W części, o której mówiliśmy, kwoty podwyżek były planowane dla szkół prowadzonych przez poszczególnych ministrów. Natomiast w przypadku jednostek podległych MEN to tam, gdzie mowa jest przede wszystkim o nauczycielach, to jest kwestia Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą (ORPEG), a więc tej instytucji, która prowadzi szkoły dla uczniów przebywających czasowo za granicą. Oprócz OPREG, który prowadzi szkoły im. Komisji Edukacji Narodowej, mamy Ośrodek Rozwoju Edukacji, czyli ORE. Mamy też Centralną Komisję Egzaminacyjną i okręgowe komisje egzaminacyjne, których jest 8, jak i Centrum Informatyczne Edukacji, czyli CIE.

Poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Tak, pani poseł Szumilas.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Jedna uwaga, panie ministrze. Pan minister zastosował taką taktykę: „To nie my. To samorządy terytorialne".

Chciałam zwrócić uwagę pana ministra, państwa posłów i gości obecnych na dzisiejszym posiedzeniu podkomisji, że tak naprawdę pan minister powiedział, że weryfikowaliście te wnioski pod kątem kryteriów, które przyjęło MEN. Mechanizm jest taki, że kryteria, które państwo przyjęli, ograniczyły możliwość skorzystania z dotacji. Pytanie nie brzmi: „Dlaczego samorządy nie wykorzystały czy nie złożyły wniosków?", tylko: „Dlaczego ministerstwo przyjmuje ograniczające kryteria w momencie, kiedy są środki i można te kryteria rozszerzyć?". Szczególnie w tak ważnym temacie, jakim jest „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa", bo przecież każda książka jest bezcenna. Nie wyobrażam sobie, jak mogła wyglądać weryfikacja. Jeżeli biblioteka potrzebuje konkretnych książek, nowości, które pokazują się na rynku, to dlaczego nie może ich kupić? O to w tym programie chodziło.

Jeszcze pytanie uzupełniające. Kiedy zostały zastosowane blokady? Kiedy państwo wystąpili z pismem do Ministerstwa Finansów o zablokowanie środków? Czy to była końcówka albo środek roku? Bardzo prosiłabym, żeby odpowiedzieć na to pytanie.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Bardzo proszę, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w MEN Maciej Kopeć:

Pani poseł, 30 i 31 grudnia minister wystąpił o blokadę. Natomiast w przypadku tych wszystkich programów dotacyjnych, oczywiście to jest dłuższa dyskusja przy dotacjach i wkładzie własnym, na ile samorządy po prostu są... Mimo wszystko jednak to nie jest kwestia kryteriów ustalanych przez ministra w przypadku dotacji, tylko tego, na ile program w formie dotacyjnej budzi zainteresowanie i czyje zainteresowanie budzi książka, o której mówi pani minister. Oczywiście intencją państwa jest to, żeby ta książka jak najbardziej znalazła się w szkołach i żeby szkoły mogły z tego korzystać. Natomiast to też jest jednak kwestia wniosków, które były. Patrząc na to, jak dokładnie w tym roku wnioski czy wystąpienia ministra edukacji narodowej do samorządów w tej kwestii, czyli właśnie „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa" i weryfikacji tych wniosków... Pokazują pewną skalę zainteresowania i korzystania samorządów z tego programu w formie dotacyjnej.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Tak. Jeżeli mogę dodać akurat w tym temacie, bo sam uczestniczyłem w doposażaniu szkół przez bibliotekę publiczną, czyli próbowaliśmy dołożyć szkołom książki praktycznie za darmo. Wyobraźcie sobie państwo, że była część szkół, które tych książek najnormalniej w świecie nawet nie chciały.

Zgadzam się i z panią poseł, i z panem ministrem. Po pierwsze, kryteria muszą być, panie ministrze, bo nie ma innego wyjścia. Muszą być jakieś kryteria, ale też trzeba po prostu uruchamiać pewne działania, żeby ta akcja była przyjmowana przez samorządy, bo rzeczywiście wygląda to różnie. To nie jest tak, że to ministerstwo jest złe, tylko bardzo często samorząd nie chce w tym programie uczestniczyć. Wierzcie mi państwo, że też tego doświadczyłem. To jest też praca na kolejne lata, a wiadomo, że nam wszystkim zależy na tym, aby jednak szkoła była wyposażona w książkę.

Dobrze. Dziękuję bardzo. Rozumiem też, tak jak powiedział pan minister, że dostaniemy informację pisemną na posiedzeniu Komisji.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

A co z tymi dotacjami i z ogłoszeniem? Czy to już jest ogłoszone, panie ministrze?

Podsekretarz stanu w MEN Maciej Kopeć:

Tak, to jest ogłoszone.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Dobrze. Dziękuję bardzo.

Szanowni państwo, przechodzimy teraz do punktu ósmego. To omówienie sprawozdania w części budżetowej 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie części oświatowej (wydatki). Bardzo proszę, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w MEN Maciej Kopeć:

Część 82 to część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego. Patrząc na wysokość określoną w ustawie budżetowej na 2019 r., była to kwota 45 907 494 tys. zł. Patrząc też na dalsze zmiany, w porównaniu do 2018 r., był to wzrost o 2 832 365 tys. zł, czyli o 6,6%. Natomiast w trakcie roku budżetowego kwota subwencji w wyniku przesunięć budżetowych wzrosła dodatkowo o 1 000 000 tys. zł w związku ze wzrostem wynagrodzeń nauczycieli od 1 września 2019 r., czyli do kwoty 46 907 494 tys. zł. Wykonana została w 100% planu. To oznaczało wzrost o 3 832 365 tys. zł, tj. o 8,9%.

Jeżeli chodzi teraz o kwestie, które zostały uwzględnione w subwencji, jest to kwestia kwot, które dotyczyły doskonalenia zawodowego nauczycieli, i kwestia zmiany organów prowadzących szkoły, czyli ministra kultury i dziedzictwa narodowego oraz ministra rolnictwa i rozwoju wsi, a przede wszystkim kwestia podwyższenia wynagrodzeń

nauczycieli o 5% od 1 stycznia 2019 r i o 9,6% od 1 września 2019 r., jak również efekt przechodzący podwyżki o 5% od 1 kwietnia 2018 r. Istotną kwestią są też zmiany w liczbie i strukturze awansu zawodowego nauczycieli oraz kwoty na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych. Razem z subwencją warto też zauważyć, że finansowy standard A podziału subwencji w 2019 r. wyniósł 5586 zł i około 57 gr. Wzrósł on w stosunku do 2018 r. o 2,95%.

Po odliczeniu rezerwy 04, czyli 187 631 tys. zł, pozostała kwota była podzielona algorytmem między poszczególne typy jednostek samorządu terytorialnego. Dla gmin było to 46,8%, dla powiatów – 18,3%, dla miast na prawach powiatu w części gminnej – 17,2%, dla miast na prawach powiatu w części powiatowej – 16,4%, dla województw samorządowych – 1,3%. Potem nastąpiły korekty związane z błędnymi wyliczeniami, które dotyczyły niektórych jednostek samorządu terytorialnego. Oprócz samej subwencji, tak jak powiedziałem, została wydzielona rezerwa 04. Jeżeli chodzi o kryteria podziału, to były one opiniowane przez Zespół do spraw Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Na wniosek ministra edukacji narodowej i ministra finansów dokonał tego podziału.

Jeżeli chodzi o zadania, dotyczyły one wzrostu zadań szkolnych i pozaszkolnych, które były jednym z elementów tego podziału. To 35,4%. Dofinansowanie wydatków związanych z likwidacją szkód to jest 0,6%, a związanych z wypłatą odpraw dla nauczycieli to jest 9,9%. Dofinansowanie wyposażenia w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych wyniosło 36,5%, dofinansowanie wyposażenia w sprzęt szkolny w nowo budowanych obiektach – 12,5%, a dofinansowanie w szkołach rozpoczynających kształcenie w zawodach – 3,4%. Korekta błędów statystycznych to 0,5%, a dofinansowanie zadań o jednorazowym charakterze – 1,2%. To tyle, panie przewodniczący, w skrócie, jeżeli chodzi o kwestię subwencji oświatowej.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Bardzo dziękuję. Teraz bardzo proszę panią korefent Agnieszkę Górską o przedstawienie uwag i pytań, ewentualnie propozycji i wniosków do opinii.

Poseł Agnieszka Górska (PiS):

Szanowny panie przewodniczący, panie ministrze, szanowni państwo, podobnie jak NIK również oceniam pozytywnie wydatkowanie w części 82 – Subwencja oświatowa dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie części oświatowej. Żeby jednak mieć pełny obraz, mam jeszcze kilka pytań, żeby móc na wtorkowym posiedzeniu Komisji wydać już pełną opinię.

Pierwsze pytanie dotyczy wydatków w dziale 758 § 2190 – Rezerwa subwencji ogólnej. Pierwotny plan na 2019 r. opiewał na 335 999 tys. zł. Chciałabym się dowiedzieć, jakie były przyczyny rezygnacji z tych wydatków czy też przesunięcia ich? W dziale 758 widzę bowiem podobną kwotę. To jest pierwsze moje pytanie.

Drugie pytanie, szanowni państwo, dotyczy ostatnich zmian ustroju szkolnego. Wiemy, że 2019 r. był ostatnim rokiem funkcjonowania gimnazjów. Chciałabym dopytać, jakie środki ostatecznie zostały przeznaczone w 2019 r. na te zmiany? W budżecie widzimy zwiększanie kwot i środków przeznaczonych na te cele. Jaka według ministerstwa byłaby ocena? Czy te środki były wystarczające? To jest moje drugie pytanie.

Trzecie pytanie dotyczy zwalniania nauczycieli i niżu demograficznego. Czy w 2019 r. sytuacja w tym temacie jest poważna? Jakie ewentualnie są aktualne statystyki? Na razie dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Dziękuję bardzo. Proszę bardzo, pani poseł Krystyna Szumilas.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Panie przewodniczący, Wysoka Podkomisjo, panie ministrze, na stronach 228–232 informacji dla posłów, dotyczącej wydatków samorządu na zadania oświatowe, podają państwo, ile gminy łącznie wydały na wszystkie zadania oświatowe na swoim terenie. Chodzi o gminy, miasta na prawach powiatu i powiaty. Po szybkim podliczeniu na posiedzeniu podkomisji to jest prawie 90 000 000 tys. zł w 2019 r. Dokładnie mi tu wyszło

80 954 684 tys. zł. To są państwa wyliczenia, że tyle środków poszło w ogóle w skali kraju na zadania oświatowe. Podają państwo, ile środków przekazano w ramach subwencji oświatowej. To jest prawie 47 000 000 tys. zł, bo 46 906 000 tys. zł. Rozumiem, że to również z tymi środkami, które gminy zwróciły jako nienależnie pobraną subwencję oświatową. Nie pokazują państwo dotacji, a więc nie mam tego wyliczenia, ale jednak kwota 90 000 000 tys. zł, którą gminy wydatkowały na edukację w 2019 r., robi wrażenie. Wydaje mi się, że to jest duży skok w stosunku do 2018 r. i poprzednich lat. Miałabym taką prośbę do pana ministra, aby pan minister podał, jaka to była kwota w 2018 r., żebyśmy mogli zobaczyć ten wzrost wydatkowania środków na zadania oświatowe.

Dobrą tradycją było to, że na posiedzeniach podkomisji czy Komisji dotyczących realizacji budżetu dostawaliśmy taką tabelkę, w której były właśnie wszystkie wydatki, plus subwencje, dotacje, porównanie z poszczególnych lat. Wtedy łatwiej nam byłoby jako posłom ocenić, czy rację mają gminy, które mówią o tym, że skok na wydatki oświatowe w ostatnich latach jest ogromny i po prostu wszystkie zadania związane z deformą systemu oświaty muszą być finansowane bezpośrednio z budżetu gminy, poza tymi środkami, które przyznaje ministerstwo, czy rację ma ministerstwo, które mówi, że subwencja rośnie. Ale chyba nie tak szybko, jak wydatki na oświatę w skali kraju. Bardzo więc prosiłabym o takie porównanie. Nie chodzi mi o procenty czy stosunek do produktu krajowego brutto (PKB), bo to sobie sama policzę, ale kwotowo, żebyśmy zobaczyli, jak to rzeczywiście wygląda.

Mam też prośbę, bo nie doczytałam. Sprawdziłam w państwa sprawozdaniu liczbę uczniów, natomiast nie ma liczby nauczycieli. Być może to przeoczyłam. O to już pani poseł pytała. Prosiłabym, żeby pokazać, ilu nauczycieli było zatrudnionych w 2018 r., a ile w 2019 r., bo też byłaby to cenna informacja, żeby ocenić wykonanie budżetu za 2019 r. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Dziękuję. Bardzo proszę, pani poseł Katarzyna Kretkowska.

Poseł Katarzyna Kretkowska (Lewica):

Proporcja czy dysproporcja pomiędzy faktycznymi wydatkami gmin, czyli 90 000 000 tys. zł, o których mówiła przed chwilą pani poseł Szumilas, a wydatkowaną subwencją z budżetu państwa, czyli niecałymi 47 000 000 tys. zł, powiela się, kiedy się analizuje informacje przekazywane przez gminy, pokazujące wydatki na oświatę w ubiegłym roku w stosunku do przekazanej subwencji. Przykładowo, w przypadku miasta Poznania jest to dokładnie taka proporcja.

Oczywiście trwa dyskusja czy spór pomiędzy samorządami a MF i MEN, która dotyczy tego, czy ta dysproporcja jest właściwa, czy nie. Ministerstwa mówią, że gminy mają ją pokryć w zwiększonych dochodach z podatków dochodowych od osób fizycznych (PIT) i prawnych (CIT), a tymczasem gminy sygnalizują, że tak się sprawy nie mają, biorąc pod uwagę także inne zadania zlecone i własne, na których pokrycie te zwiększone dochody nie starczają.

Chciałam zapytać w tym kontekście na przykładzie Poznania, ale to dotyczy także innych gmin, co do których też informacje posiadam, ale żeby na konkretnym przykładzie... Miasto Poznań na podwyżki wprowadzone we wrześniu ubiegłego roku otrzymało subwencję w wysokości 31 300 tys. zł, a wydało na ten cel 69 000 tys. zł, czyli więcej niż połowę miasto dołożyło z własnych dochodów czy z własnego budżetu. Ta dysproporcja się powiela w innych samorządach. Jak to się ma do obietnicy, iż te podwyżki będą zrefinansowane czy sfinansowane przez budżet państwa? Gminy tego nie otrzymały. O tym była mowa na posiedzeniach Komisji Finansów Publicznych oraz Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży w ubiegłym roku. Jak się ma ta niedopłata do zapowiedzi, że ten wydatek będzie sfinansowany? Podwyżki miały być sfinansowane.

Co do subwencji ogólnej i w ogóle subwencjonowania zadań subwencjonowanych trwa dyskusja. W tej chwili już w to nie wchodzę, tak? Nie jest to 100%, przynajmniej odkąd samorządy przejęły szkoły, ale podwyżki w ubiegłym roku miały być sfinansowane, a zostały w połowie i o to pytam. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Dziękuję bardzo. Czy są jeszcze pytania? Bardzo proszę, pan Marek Wójcik przedstawiciel Związku Miast Polskich.

Pełnomocnik zarządu Związku Miast Polskich Marek Wójcik:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący, za udzielenie mi głosu. Państwo posłowie, panie ministrze, szanowni państwo, bardzo krótko, szanując państwa czas, powiem o trzech rzeczach.

Po pierwsze, chcę potwierdzić głosy pań posłanek, które padały już wcześniej. Mianowicie subwencja oświatowa absolutnie nie pokrywa niezbędnych wydatków samorządu terytorialnego. Zwiększa się liczba samorządów, którym subwencja oświatowa nie wystarcza na pokrycie tylko wydatków płacowych. Bardzo dynamicznie zwiększa się liczba tych samorządów, tak jakby innych wydatków nie było. Chcę tu zwrócić uwagę na to, że w 2019 r. standard A wzrasta o 2,95%, natomiast średniomiesięczny wzrost wynagrodzeń nauczycielskich to jest 8,2%. Zwróćcie więc państwo uwagę na dysproporcję w tym zakresie.

Dlatego mówimy o tym, że niedostosowanie subwencji oświatowej w dłuższej perspektywie może bardzo negatywnie wpłynąć na jakość kształcenia, o którą samorządy dbają jak mogą. Natomiast niestety dotarliśmy do takiego momentu, w którym skala naszego dofinansowania jest tak duża, że ogranicza nam, praktycznie rzecz biorąc, jakiekolwiek wydatki majątkowe. Nadwyżka operacyjna netto ponad 1,5 tys. samorządów jest bliska zeru. To oznacza, że dochody wystarczają zaledwie na wydatki bieżące bez żadnych wydatków majątkowych. Niestety muszę to powiedzieć, a mówię to z przykrością, bo chciałbym, żeby tak nie było, ale główną przyczyną tej trudnej sytuacji samorządów jest niedoszacowanie dochodów z tytułu realizacji zadań oświatowych.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Bardzo przepraszam. Mam tylko taką uwagę, bo chcę wszystkim udzielać głosu. To jest podkomisja, na posiedzeniu której chcemy się dopytywać pana ministra o to...

Pełnomocnik zarządu ZMP Marek Wójcik:

Wiem. Przejdę do pytania. Już dobrze.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Właśnie chodzi o pytania, bo we wtorek będziemy mieć posiedzenie Komisji, gdzie na pewno będzie pan też miał możliwość wyrażenia swojego zdania, ale tu bardziej się dopytujemy, żeby wyjaśnić sobie pewne wątpliwości, jeżeli ktoś je ma w związku z budżetem. Dobrze?

Pełnomocnik zarządu ZMP Marek Wójcik:

Rozumiem. OK. W takim razie zamieniam drugi punkt swojego wystąpienia na pytanie.

Pytanie do pana ministra. Kiedy w przypadku rezerwy subwencji na wzrost zadań przedszkolnych i szkolnych samorządy otrzymają 100% środków, a nie zaledwie połowę, tak jak w 2019 r.? No, to jest już... Tego typu wzrost jest nieobiektywny. Nie ma możliwości, żeby na ten wzrost nie przekazać 100% środków, a w 2019 r. było to 50% i okolice.

Ostatnie pytanie dotyczy wynagrodzeń nauczycielskich. Chciałem zapytać pana ministra, czy prawdziwa jest teza, że przekazując... Muszę to stwierdzić literalnie, żeby bardzo wyraźnie to zabrzmiało. Czy prawdziwa jest teza, że państwo, przekazując środki na wzrost wynagrodzeń nauczycielskich, stosują różny sposób liczenia tych środków, jeżeli dotyczy to szkół samorządowych oraz szkół resortowych? Nie mówię o procentowym wzroście. Mówię o tym, jak to faktycznie potem wygląda. Pytam dlatego, że w budżecie państwa stosowna rezerwa była na szkoły prowadzone przez resorty i chciałbym mieć pewność, że stosujemy tę samą miarkę tu i tu, w jednym i w drugim przypadku. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Dziękuję bardzo. Panie ministrze, bardzo proszę o udzielenie odpowiedzi.

Podsekretarz stanu w MEN Maciej Kopeć:

Panie przewodniczący, szanowni państwo posłowie, szanowni goście, jeżeli chodzi o te pytania, to po kolei.

Jeżeli chodzi o gimnazja, to te wydatki, razem z gimnazjami specjalnymi, wyniosły 3 100 000 tys. zł. Czyli to jest ta kwota, która została wydatkowana. Nauczycieli było 534 tys. w 2018 r., a 529 tys. w 2019 r. Czyli tak kształtowały się te liczby, o które państwo pytali.

Patrząc na to, o czym też była mowa, to z jednej strony, oczywiście, pani poseł ma rację. Nie trzeba też specjalnie dodawać, dlatego że jeżeli popatrzymy na materiał przekazany do Sejmu, to na stronie 224 to jest tak naprawdę w pierwszym zdaniu: „W roku 2019 jednostki samorządu terytorialnego wydatkowały ze swoich budżetów na realizację zadań oświatowych środki w wysokości 81 974 634 tys. zł". Potem mamy też podane wyliczenia dla każdego typu samorządów, czyli ile wydatkowały gminy i powiaty. Oczywiście nie ma takiej kwestii, co do której się nie zgadzamy, że samorządy wydatkują znaczne kwoty, jeżeli chodzi o finansowanie systemu oświaty. Temu nie zaprzeczamy. Rzecz jasna, te wszystkie dane są ujęte w sprawozdaniu, a więc nie jest to żadna sensacja.

Natomiast patrzymy też na te zadania, które są subwencjonowane, i te, które nie są subwencjonowane. W trakcie posiedzeń różnych komisji czy w odpowiedziach na różnego rodzaju pytania staramy się też wskazać, jak wyglądają statystyki, ale pod kątem zadań subwencjonowanych. Jeżeli porównamy liczby za rok 2019 r., to też widzimy, że to wydatkowanie kształtowało się różnie, jeżeli chodzi o samorządy, oczywiście zależnie od typu samorządu. Czyli widzimy, że dla gmin wiejskich te wydatki w 2019 r. wyniosły 122,09%, a gdybyśmy popatrzyli razem, to 124,4%. Możemy też popatrzeć na powiaty, gdzie było to 108,53%. Oczywiście zdajemy sobie sprawę, że wydatki samorządów są wyższe niż subwencja, ale one wynikają też z różnej konstrukcji sieci i różnego planowania wydatków.

Dalej mamy też sytuację, w której mówimy o dochodach. Oczywiście głos o dochodach tak jakby podkreślał, że nie jest to takie istotne, ale jednak dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego w 2019 r. wzrosły o 10,6% względem 2018 r. Pamiętamy też, że wokół 2019 r. było wiele dyskusji dotyczących kwestii związanej ze zmianą systemu podatkowego, natomiast dynamika, jeżeli chodzi o dochody własne jednostek samorządu terytorialnego, została utrzymana.

Oczywiście nie kwestionujemy wydatków, które samorządy poniosły ogółem w kwestiach oświatowych. One zostały dokładnie podane. Patrzymy na to, jakie są relacje pomiędzy wydatkami subwencjonowanymi a subwencją, ale patrzymy też na to, jak wyglądają dochody samorządu, bo trudno w tym kontekście nie spojrzeć tak na relację pomiędzy dochodami samorządów a wydatkami na oświatę, jak i relację czy proporcję między wydatkami na oświatę a dochodami.

Oczywiście zgadzamy się co do tego, że relacje ogólne, które są, z punktu widzenia poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego są bardzo różne. W przypadku prawie 3 tys. samorządów rozkłada się to różnie, czyli są takie samorządy, w których te dochody są bardzo znaczne, i takie, w których są mniejsze. Ale też, jeżeli chodzi o podział subwencji, stosowane są różne wagi korygujące, czyli te, które dotyczą poszczególnych typów samorządów, choćby w przypadku gmin wiejskich, czy wagi na małe szkoły, czy wagi według wskaźnika zamożności i liczby uczniów. Jest więc kilka takich kryteriów. One miały też jakby zniwelować to, o czym mówimy, czyli różną skalę dochodów z podatków PIT i CIT poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego.

Możemy oczywiście patrzeć na to, jak wygląda sytuacja w Poznaniu. Dodatkowa kwota, która była w Poznaniu na podwyżki, wyniosła prawie 12 000 tys. zł. Musimy patrzeć na wydatki na wynagrodzenia, które są dla nauczycieli zatrudnionych na podstawie Karty Nauczyciela w szkołach. Inna kwestia dotyczy przedszkoli. Możemy też powiedzieć, że w latach 2017–2020 subwencja oświatowa dla miasta Poznania wzrosła o 25,8%, a więc mamy sytuację, w której... Oczywiście możemy też mówić o dochodach miasta Poznania, które wzrosły w 2019 r. o ponad 908 000 tys. zł w odniesieniu do 2016 r.

To jest oczywiście złożona sytuacja. My nie kwestionujemy tego, że dla poszczególnych samorządów relacje pomiędzy dochodami a wydatkami na oświatę są różne. Czyli

nie kwestionujemy tego, że te wydatki ogółem są inne, bo one zostały podane, ale też patrzymy, jaka jest relacja pomiędzy tymi wydatkami, które są subwencjonowane, a tymi, które ponoszą samorządy, jeżeli chodzi o wydatki na edukację. Nie jest tak, że nie zauważamy pewnych zmian, które następowały, bo nie kwestionuję tego, że dyskusja wokół finansowania samorządów jest potrzebna.

Jeżeli popatrzymy chociażby na kilka takich czynników, które się zmieniły w ciągu ostatnich lat od momentu wprowadzenia subwencji oświatowej, czyli np. na demografię i taki mechanizm, który łączył faktyczne wydatki na edukację z liczbą uczniów, to nastąpił, oczywiście, dość istotny czy dramatyczny spadek liczby uczniów pomiędzy 2000 r. a 2020 r.

Zmieniły się też inne czynniki, choć możemy powiedzieć, że staramy się je uwzględnić, np. uchwalając ustawę przedszkolną. Celem przyjętej wtedy ustawy był wzrost uprzedszkolnienia i możemy powiedzieć, że poniekąd ten efekt został osiągnięty, czyli ustawa przedszkolna przewidywała stopniowy wzrost dotacji przedszkolnej na ucznia razem ze wzrostem liczby dzieci w przedszkolach. Widzimy, że ta dynamika była istotna. Pewien pułap, który zalecano w tej materii, udało się nam osiągnąć, ale też widzimy duże zróżnicowanie pomiędzy uprzedszkolnieniem na wsi a uprzedszkolnieniem w dużych miastach. To dość istotne różnice. W międzyczasie zauważamy, że nastąpiły zmiany dotyczące liczby dzieci w wychowaniu przedszkolnym, łączące się ze zmianami obowiązku szkolnego. Trzeba też zwrócić uwagę, że w międzyczasie subwencją zostały objęte 6-latki będące w przedszkolu. To był ruch, który miał po prostu pomóc sfinansować zmiany, jakie następowały w systemie oświaty, czyli taki ruch też został wykonany.

Nie można również nie dostrzec zmian, które dotyczą wzrostu wydatków państwa na edukację dzieci o szczególnych potrzebach edukacyjnych, bo tutaj też widzimy taki wzrost. Możemy powiedzieć, że wyrazem pewnego cywilizacyjnego sukcesu czy osiągnięcia pewnego pułapu w tej materii jest właśnie opieka nad uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Czyli te zmiany następują.

To też nie jest tak, że głosy, które zgłasza samorząd, dotyczące kwestii związanej z finansowaniem, nie są przez nas odczytywane czy zbierane. Zresztą pan przewodniczący o tym wie. O tym mówiliśmy też dzisiaj na posiedzeniu zespołu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Mówił o tym pan Wójcik, ale też mówiła o tym pani minister Machałek, że są pewne postulaty, a z drugiej strony są pewne działania, które wykraczają poza gestię ministra edukacji narodowej, czyli różne zjawiska, chociażby związane ze zmianami podatków, czy pojawiające się gdzieś obecnie, czy dotyczące, jak wcześniej mówiliśmy, płacy minimalnej. My je wszystkie słyszymy, tak?

Dyskusja dotycząca w ogóle kwestii finansowania miała być podjęta w marcu, natomiast ze względu na pandemię niestety nie udało się tej dyskusji realnie podjąć. Z tego, co pamiętam, ona miała być także podejmowana przez Zespół do spraw Systemu Finansów Publicznych Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Chodziło także o kwestie związane ze zmianami, które następują, i pewnym mechanizmem wyliczania subwencji zadań oświatowych. W stosunku do zadań, które są, zadaniem ministra jest określenie sposobu podziału zaplanowanych kwot między poszczególne typy samorządu na poszczególne typy zadań oświatowych. Czyli można powiedzieć, że tak jak te zadania zostały określone, to w taki sposób została też podzielona subwencja oświatowa i w taki sposób następowało jej wydatkowanie.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Bardzo dziękuję panu ministrowi. Szanowni państwo, mam taką uwagę, bo musimy opuścić salę przed godziną 17.00, ponieważ jest następne posiedzenie komisji, więc bardzo proszę... Teraz, jak będzie druga tura, to zróbmy pytanie i odpowiedź bardzo treściwą. Dziękuję. Proszę, pani poseł Krystyna Szumilas.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Tak. Mam tylko jedno krótkie pytanie, uwzględniając prośbę pana przewodniczącego. Panie ministrze, nie prosiłam o procenty, tylko prosiłam o kwotę. W tym roku na wszystkie zadania oświatowe zostało wydanych 81 974 000 tys. zł. Ile było miliardów w 2018 r.? Jedna kwota, panie ministrze.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):
Bardzo proszę, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w MEN Maciej Kopeć:
Pani poseł, w tym momencie akurat mam wyliczone to nie w całości, tylko patrząc po wydatkach subwencjonowanych. Tak więc przedstawimy to pisemnie, jeżeli będzie można to przedstawić.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):
Bardzo dziękuję.

Podsekretarz stanu w MEN Maciej Kopeć:
W tej chwili nie jestem w stanie na to...

Poseł Krystyna Szumilas (KO):
Jeżeli można byłoby, to ogólna kwota dotacji, dotacja przedszkolna, subwencja. W takiej sekwencji, dobrze?

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):
To dziękujemy, panie ministrze.

Pełnomocnik zarządu ZMP Marek Wójcik:
Panie ministrze, to też poproszę na piśmie, bo nie dostałem odpowiedzi na obydwa swoje pytania. W związku z tym też byłbym wdzięczny, gdyby państwo posłowie mogli uzyskać odpowiedź na pytania, które postawiłem, bo nie dowiedziałem się ani o zadania zwiększone, ani o przekazywanie środków na podwyżki płac.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):
Proszę do mikrofonu.

Poseł Katarzyna Kretkowska (Lewica):
Także nie dostałam konkretnej odpowiedzi na konkretne pytanie, na przykładzie miasta Poznania, dotyczące tego, że nie przekazano pełnej kwoty potrzebnej na zrealizowanie ubiegłorocznych podwyżek dla nauczycieli. Pan minister bardzo dużo mówił, ale nie odpowiedział na to pytanie konkretnie.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):
Rozumiem, że te rozbieżności...

Poseł Katarzyna Kretkowska (Lewica):
W tej chwili po odpowiedzi pana ministra mam dodatkowe pytanie w związku z tym, że te rozmowy się nie odbyły. Nie do końca mnie przekonuje, że pandemia uniemożliwiła dochodzenie do porozumienia pomiędzy stroną rządową a stroną samorządową w sprawie finansowania przez samorządy zadań oświatowych.

Ten spór trwa za długo. Jest zbyt kosztowny i finansowo, i społecznie. Negatywnie wpływa na organizację szkół i przedszkoli. Zachęca czy zmusza samorządy do prób likwidacji i ograniczenia różnych świadczeń i usług edukacyjnych z uwagi na konieczność szukania oszczędności w tym zakresie, co jest bardzo szkodliwe i niewłaściwe.

Czy w związku z tym możemy – i kiedy możemy – liczyć na to, że rząd podejmie takie rozmowy, ażeby tę kwestię uporządkować? Nie może być tak, że rokrocznie trwa takie przeciąganie liny i żadna ze stron nie jest usatysfakcjonowana, a odbija się to po prostu negatywnie na uczniach.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):
Jeśli można, szanowni państwo, bo to, o czym mówi pani poseł, jest niezwykle ważne, tylko bardzo proszę... To są tematy na posiedzenie Komisji, a dzisiaj rozpatrujemy stricte wykonanie budżetu za 2019 r. Jak np. pani poseł prosi o porównania, to pan minister je nam dostarczy, a sprawy ogólne zostawmy na posiedzenie Komisji. W podkomisji również będziemy mieć tematykę...

Poseł Katarzyna Kretkowska (Lewica):
Ale odpowiedź na pytanie dotyczące...

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Rozumiem. Słyszałem, że pan minister mówił o tym, ile na podwyżki przekazano do Poznania i o ile zwiększono także dotację dla samorządu. Rozumiem, że tutaj też mogą być rozbieżności, chyba że pan minister coś chce jeszcze do Poznania dodać, ale to tak bardzo krótko. Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MEN Maciej Kopeć:

Starałem się jakby wytłumaczyć, że kwestia podwyżki jest wyliczana algorytmem, który uwzględnia poszczególne stopnie awansu zawodowego nauczycieli i zgodnie z tym była przekazywana.

Jak powiedziałem, jeżeli chodzi o przedszkola, to jest to zadanie własne, realizowane ze środków własnych, przy czym, oczywiście, jest dotacja przedszkolna i subwencja na 6-latka. Trudno mi się więc też odnieść do kosztów, które wynikały chociażby z kwestii etatów w przedszkolach. Trudno jest powiedzieć, że coś zostało niedoszacowane w ten sposób, jeżeli chodzi o dodatkowy 1 000 000 tys. zł, który był przekazany samorządom. Trudno mi coś jeszcze powiedzieć. Oczywiście możemy dokładnie policzyć, jak to wyglądało w Poznaniu. Kwoty, które były przeznaczona na podwyżkę, starałem się przekazać. Oczywiście możemy też dokładnie analizować liczbę etatów w Poznaniu, liczbę etatów przedszkolnych, kwestię poszczególnych stopni awansu zawodowego, natomiast w tej chwili na pewno nie jesteśmy w stanie tego dokładnie wyliczyć dla danej jednostki samorządu terytorialnego. Dane, które udało nam się pozyskać w trakcie posiedzenia podkomisji, staraliśmy się przekazać.

Natomiast jest jeszcze to, o czym mówił pan Wójcik, tzn. kwestia rezerwy i wzrostu zadań. O tym też była mowa na posiedzeniu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, jak i na posiedzeniach komisji sejmowych. W kwestii wielkości rezerwy 04 też była mowa o tym, żeby procent wzrostu zadań zwiększyć jak najbardziej czy zwiększyć kwoty, które dotyczyłyby rezerwy subwencji oświatowej. Natomiast w tej chwili trudno mi jest precyzyjnie odpowiedzieć, bo jesteśmy jednak w momencie 2019 r., a ta dyskusja ma charakter raczej przyszłościowy i odnosi się do tego, co będzie. Raczej rozumiem, że rzecz dotyczy dyskusji w ogóle o finansowaniu zadań oświatowych.

Trudno też zgodzić mi się z tym, że pandemia była jakimś wykrętem, dlatego że minister Piontkowski, kiedy był na posiedzeniu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w listopadzie 2018 r., odpowiadał szczegółowo na pytania członków komisji i zapowiadał te rozmowy. Zespół został powołany i zaczął się spotykać. Z tego, co pamiętam, około 26 marca było zaplanowane spotkanie, które miało dotyczyć kwestii finansowania zadań oświatowych. Ono się po prostu nie odbyło z racji tego, że w ówczesnych warunkach trudno było je zorganizować. Zadania, które wówczas stały przed ministrem, też były inne i trudno je było przeprowadzić.

Zresztą jeśli chodzi o powołanie takich zespołów, to też była o tym mowa na posiedzeniu komisji. Proponował to, czy o tym też mówił, minister finansów. Ostatecznie do tych spotkań nie doszło, natomiast nie unikamy takich rozmów. Pan przewodniczący Wójcik też dzisiaj zaproponował spotkanie pomiędzy przedstawicielami rządu czy MEN a stroną samorządową w kontekście kilku pytań czy kilku zagadnień za dwa tygodnie. Nie jest więc tak, że nie chcemy na ten temat rozmawiać. Zaplanowane jest też kolejne posiedzenie zespołu i posiedzenie komisji wspólnej.

Czyli trudno jakby dyskutować na ten temat w szerszym kontekście strony dochodowej czy podatkowej, której włodarzem nie jest minister edukacji narodowej. Tak jak powiedziałem, nie jest jednak tak, że nie zdajemy sobie sprawy z tych kosztów czy wydatków, czy tego, co się dzieje, jeżeli chodzi o stronę samorządową. Natomiast patrząc dzisiaj na 2019 r., to te zadania, które zostały nałożone na ministra edukacji narodowej, jak i budżet, który był przewidziany w 2019 r., były wykonywane.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Bardzo dziękuję. Szanowni państwo, przechodzimy do punktów dziewiątego i dziesiątego porządku naszego posiedzenia. To omówienie sprawozdania w części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, poz. 10, 11, 26, 37 i 52, jak i części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem w zakresie działów 801 – Oświata i wychowanie oraz 854 – Edukacyjna

opieka wychowawcza. Bardzo proszę pana ministra Macieja Kopcia o zabranie głosu, ale bardzo prosiłbym o zrobienie tego w formie dość skrótowej. Dobrze, panie ministrze? Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MEN Maciej Kopeć:

Rezerwy omówiłem. W zasadzie zostały budżety wojewodów.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Według własnego uznania dodać teraz...

Podsekretarz stanu w MEN Maciej Kopeć:

Jeżeli chodzi o dochody budżetu państwa, w części 85 w dziale 801 i w dziale 854 zaplanowano i zrealizowano czy właściwie zrealizowano dochody w łącznej kwocie 2278 tys. zł. Wykonanie planu w 250% wzięło się z wpływów z tytułu usług i zwrotów z dotacji, płatności, opłat egzaminacyjnych. Tak jak chciał przewodniczący, nie będę akurat już wchodził w szczegóły dochodów.

Natomiast wydatki budżetu państwa, które były ujęte w planie w części 85 w działach 801 i 854, zostały zrealizowane w wysokości 97% planu. W dziale 801 ich wysokość wyniosła 2 019 299 tys. zł. W dziale 854 było to 288 131 tys. zł. Działania, które były realizowane, obejmowały statutową działalność kuratorów i delegatur kuratoriów, dofinansowanie placówek przedszkolnych, dotacje dla jednostek samorządu na wyposażenie szkół w podręczniki, nagrody kuratorów dla nauczycieli, realizację zadań w ramach programu „Aktywna tablica" i „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa", wspieranie organizacji doradztwa metodycznego, organizację kolonii i obozów, w tym dla dzieci z rodzin najuboższych, jak i pomoc materialną dla uczniów.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze. Bardzo proszę o zabranie głosu koreferenta – pana posła Roberta Gontarza.

Poseł Robert Gontarz (PiS):

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, panie ministrze, szanowni państwo, będę przedstawiał propozycję pozytywnej opinii o wykonaniu budżetu w części 83 w poz. 10, 11, 26, 37 i 52 oraz w części 85 w działach związanych z oświatą i wychowaniem oraz edukacyjną opieką wychowawczą. Będę wnioskował o pozytywną opinię. Jednocześnie chciałbym zadać pytanie odnośnie do poz. 26 w części 83. Z czego wynika fakt, że w 2018 r. przeznaczano więcej pieniędzy właśnie na tę pozycję niż w 2019 r.? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Bardzo dziękuję. Czy państwo posłowie mają pytania? Proszę bardzo, pani poseł Krystyna Szumilas.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Po pierwsze, mam taką uwagę. Panie przewodniczący, szanowna podkomisjo, po to omawiamy budżet 2019 r., żeby wyciągać wnioski na przyszłość. To nie jest tylko po to, żeby powiedzieć: „Tak, wykonali co do joty to, co zawarli w budżecie". Pytania, które zadajemy, dotyczące realizacji budżetu za 2019 r., odnoszą się też do przyszłości, czyli planowania przyszłych budżetów. Inaczej to by nie miało sensu. Dlatego bardzo proszę pana przewodniczącego, żebyśmy jednak te pytania mogli zadawać.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Pani poseł, chodzi mi tylko o to, że jesteśmy...

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

A pana ministra proszę o precyzyjne odpowiedzi, bo tu nie chodzi o przegadanie tego, tak?

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Ależ oczywiście. Chodzi mi tylko o to, że jesteśmy w jakimś reżimie dostępności sali i tylko o to. Oczywiście jestem za tym, żeby wszyscy mogli zadawać wszelkiego rodzaju pytania. Bardzo proszę.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Mnie bardzo niepokoją jednak te blokady MEN, bo mimo że one zostały zrobione w ostatnim dniu roku, to wynikają... Minister, obserwując blokady, przez cały rok wiedział, że 30 grudnia zostaną mu środki, które będzie oddawał, i nie poczynił żadnych kroków, żeby te środki wydać.

Jak policzyłam, na samych rezerwach celowych te blokady wynosiły 130 000 tys. zł. Niestety najwięcej, bo 101 000 tys. zł, z bezpłatnych podręczników i 15 000 tys. zł z „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa". Albo więc minister przyjął złe kryteria i nie można było po te środki sięgnąć, albo weryfikacja wniosków przedstawionych przez samorządy czy przez tych, którzy mogli z tych środków korzystać, była taka, że większość ich odpadła, ale to też wynika z kryteriów. To jest tym bardziej niepokojące, że np. prawie 1300 tys. zł zwrócił minister edukacji narodowej do budżetu z rezerwy przeznaczonej dla uczniów uzdolnionych. Sytuacja jest prosta. Trzeba było podnieść stypendium. Jeżeli stypendium wynosi od 99,20 zł do 248 zł, bo tak jest w rozporządzeniu, to prostym zabiegiem w połowie roku minister mógł podnieść tę kwotę i środki wydać.

Dlatego dopytujemy o te blokady, żeby nie było tak, że na początku roku ministerstwo planuje jakieś kwoty, bardzo się chwali, ile tych środków przeznacza chociażby na stypendia, a potem w trakcie roku tych środków nie wydaje. To jest tym bardziej bolesne, że oszczędzamy na zakupie podręczników, na zakupie książek, na stypendiach dla uczniów uzdolnionych.

Jeżeli zaś chodzi o dotację na wychowanie przedszkolne i subwencję, o której pan minister mówi, to państwo tym sposobem zaoszczędzili środki z budżetu państwa. Gdyby rzeczywiście subwencja na 6-latki była w wysokości subwencji na dziecko szkolne, tak jak to było w 2015 r. i wcześniej, to ministerstwo musiałoby przekazać samorządom większe środki subwencyjne, a tak ministerstwo obcięło dotację przedszkolną w stosunku do tych planowanych, kiedy wprowadzano... Zresztą wprowadzałam to i dokładnie wiem, jaka była filozofia tego przepisu. Chodziło o to, żeby zerówkom, szczególnie na wsiach, dać większą kwotę dotacji, taką samą, jak na przedszkolaka w dużym mieście, bo na wsiach trzeba było rozwijać wychowanie przedszkolne. Za rządów Prawa i Sprawiedliwości to zróżnicowano, tak? Zerówki dostają mniejszą dotację i to powoduje, że np. tereny wiejskie tracą czy straciły, nie mogą tego wychowania przedszkolnego rozwijać. O tym chcielibyśmy też dyskutować przy okazji wykonania budżetu państwa i jakby też prostować nieprawdziwe informacje, które w przestrzeni publicznej się pojawiają. Trzeba zmieniać kryteria w przyznawaniu dotacji celowych po to, żeby wykorzystać środki, a nie oszczędzać na edukacji i tyle.

Nie będę już panu ministrowi zadawać pytania, dlaczego te środki zostały zmniejszone, bo uzyskam taką odpowiedź, jak w poprzednich pytaniach: „Bo samorządy nie spełniły kryteriów". A o tym, że te kryteria przyjmuje minister edukacji narodowej, to już pan minister nie wspomina. Natomiast 130 000 tys. zł to jest pokaźna kwota, o którą zmniejszono budżet edukacji, który mógł trafić do dzieci, do szkół, do nauczycieli. Przy okazji sprawozdania z budżetu chciałabym na to zwrócić uwagę. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Czy mamy jeszcze jakieś pytania? Jeżeli nie, to bardzo proszę pana ministra o odpowiedź.

Oczywiście dołączam się do głosu, że wszystkim nam zależy na tym, żeby wyciągać wnioski z tego, co się robiło w tym roku, w ubiegłym roku oraz w ubiegłych latach, żebyśmy byli coraz doskonalsi. Jestem przekonany, że wszyscy myślimy tak samo. Bardzo proszę, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w MEN Maciej Kopeć:

Bardzo dziękuję. Oczywiście kwestia wydatków, subwencji, zadań oświatowych na pewno jest dla nas ważna. Pamiętamy też, że jedyny moment, w którym subwencja oświatowa spadła, to był 2014 r. Cały czas mamy tendencję wzrostu subwencji.

Natomiast oczywiście wnioski są wyciągane czy działania podejmowane, bo stypendium prezesa Rady Ministrów wzrosło do 300 zł. Intencją ministra było to, żeby uwzględnić wśród stypendystów zarówno uczniów dawnej szkoły ponadgimnazjalnej, jak i ponadpodstawowej, czyli i 3-letniego liceum, i 4-letniego technikum, a także szkoły

licealnej – zarówno 3-letniej, jak i 4-letniej. Te dane oczywiście są obliczone zgodnie z tym, jak wygląda liczba szkół, bo jest to uczeń z jednej szkoły, stąd te wyliczenia. Później rozliczenie jest adekwatne do wniosków. Oczywiście, tak jak powiedziałem i tak jak mówi pani poseł Szumilas, te wnioski są wyciągane, przynajmniej na rok następny, czyli na rok szkolny 2019/2020.

Teraz co do 6-latków na wsi, to waga jest zróżnicowana przy subwencji na 6-latka. Na wsi ma ona ma wskaźnik 0,15, czyli jest dodatkowe 900 zł. Trudno więc też mówić, że jest dokładnie tak, jak pani minister mówi. Ona jest po prostu wyższa, nie jest taka sama. Zatem to ten czynnik, który ma promować czy pomóc rozwijać się instytucjom, utrzymywać takie jednostki, szkoły czy przedszkola na wsi. Tak jak powiedziałem, dotyczy to i małych szkół, ale dotyczy także wagi na 6-latka, który jest tutaj uwzględniony.

Patrząc na kwestię podręczników, mamy do czynienia z pewnymi cyklami i reformą systemów, w której nastąpiły zmiany. Te podręczniki są w cyklu 3-letnim. Mamy też zmianę systemu. Stąd też te wahnięcia, które następują, jeżeli chodzi o zapewnienie podręczników. Łączy się to też z liczbą uczniów. Patrząc na system, planujemy działania przy założeniu konkretnych liczb uczniów w danej klasie, w danym roku szkolnym i ze zmianami, które powinny zachodzić w kolejnym. Przy takim założeniu i sytuacji demograficznej, tak jak dzieci znajdą się w szkole... Natomiast te wahania po prostu następują, stąd takie zmiany.

Część tych zmian wynikała także z realizacji rządowego programu „Aktywna tablica". Tutaj jest też oczywiście kwestia stopniowego wypełniania się tego programu. To jest jakby ostatni moment jego realizacji. Czyli możemy też powiedzieć, że jednostki samorządu, które aplikowały już wcześniej... Po prostu mamy do czynienia z sytuacją, w której ten program się kończy i stąd też te zmiany, które następują. To w zasadzie tyle, jeżeli chodzi o uwagi.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Bardzo dziękuję. Bardzo proszę, pani poseł Agnieszka Górska.

Poseł Agnieszka Górska (PiS):

Panie przewodniczący, szanowni państwo, pozwolę się nie zgodzić ze stwierdzeniem pani poseł Szumilas, która stwierdziła, że rząd oszczędza na oświacie. Nie zgadzam się z tym stanowiskiem. Przytaczam tylko. Przytaczam tylko przykłady, o których rozmawialiśmy przed chwilką. Tylko w 2019 r. widzimy znaczący wzrost, chociażby właśnie w przekazanych subwencjach. Przytoczę tylko, że w 2019 r. przekazaliśmy gminom 22 000 000 tys. zł. To jest o 1 400 000 tys. zł więcej niż w ubiegłym roku. Powiatom przekazano więcej o 1 000 000 tys. zł, a miastom na prawach powiatu o 1 600 000 tys. zł. To są znaczące wzrosty. Rozumiem, że potrzeby w zakresie nakładów na oświatę są ogromne. To dziś właśnie nadrabiamy zaległości za poprzednio rządzących, jednak wszystkiego w ciągu kilku lat nie uda nam się nadrobić.

Przypomnę również, że to w 2017 r. po raz pierwszy od 5 lat rząd Prawa i Sprawiedliwości dokonał waloryzacji wynagrodzeń pedagogów. Sukcesywnie rozpoczęły się właśnie podwyżki pensji dla nauczycieli. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Bardzo proszę, pani poseł Krystyna Szumilas.

Poseł Krystyna Szumilas (KO):

Pani poseł, nie zgadzam się z pani wypowiedzią. Subwencja oświatowa oczywiście wzrosła. Ona rosła sukcesywnie od wielu, wielu lat. W czasach rządów Platformy Obywatelskiej i Polskiego Stronnictwa Ludowego wzrosła o ponad 12 000 000 tys. zł, a to były całkiem inne czasy. Pani poseł, wtedy 1 tys. zł znaczyło dużo więcej niż dzisiaj, więc relacje są całkiem inne.

Dopytuję pana ministra o to, ile w ubiegłym roku i w 2018 r. wydatkowano w państwie polskim na edukację? Posługują się państwo bowiem tylko jednym wskaźnikiem – wzrostem subwencji oświatowej. Nie mówicie o drugiej stronie, czyli o tym, ile do tej subwencji, do tych zadań oświatowych dołożyły samorządy. Bez względu na to, czy to są ich zadania własne, czy nie – ile dołożyły samorządy z drugiej strony? Jeżeli prawdą

jest, że w 2018 r. zadania oświatowe w całej Polsce kosztowały około 70 000 000 tys. zł, a w 2019 r. 81 000 000 tys. zł, to 3 000 000 tys. zł, które dołożył rząd w subwencji, to jest kropla w morzu potrzeb. Państwo się posługują częścią prawdy, nie mówiąc całej prawdy. Po to jest ta podkomisja, żebyśmy pokazywali, jak jest w rzeczywistości.

Przewodniczący poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Bardzo dziękuję za wszystkie głosy. Rzeczywiście, nasza podkomisja do spraw ekonomiki jest po to, żeby dość mocno omawiać sprawy związane z finansami. Nie ukrywam, że w prezydium będziemy chcieli dokonać pewnej weryfikacji planu pracy naszej podkomisji, ponieważ epidemia zburzyła nam troszeczkę nasze wszystkie plany.

Bardzo dziękuję panu ministrowi za wszystkie udzielone odpowiedzi. Szanowni państwo, mam nadzieję, że też jesteście wzbogaceni o pewną wiedzę, że to pozwoli jak najlepiej przygotować koreferaty na posiedzenie Komisji, które się odbędzie we wtorek.

Na tym porządek dzienny został wyczerpany. Bardzo serdecznie państwu dziękuję. Do widzenia.